

FEJLESZTŐ ISMERETTERJESZTÉS

Rozgonyi Sarolta
Ismeretterjesztő író, szerkesztő, múzeumpedagógus

AMIBEN BENNE VAGYOK

AMIBEN HISZEK

felfedezés

tapasztalás

Nincs rossz válasz

kíváncsiság

élmény

megfigyelés

Bármilyen lehet érdekes

Bármilyen lehet hasznos

„A MÚZEUMOM A VÁROS,
AHOL A FELFEDEZÉS JÁTÉK,
ÉS AZ ÉLMÉNYT MAGUKKAL
VIHETIK A GYEREKEK.”

**Kviz
Kaland**

Játszani jó, játszva tanulni öröm

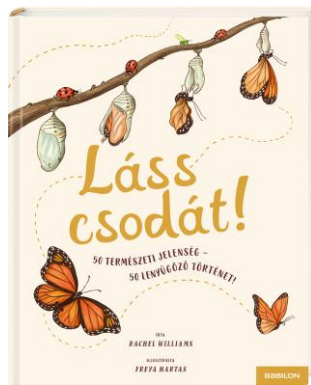
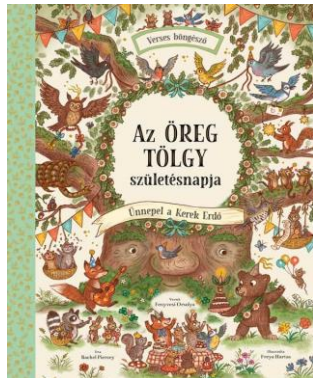
„AZ ÉN TANTERMEM A
RENDEZVÉNY, AHOL SOK
GYEREK VAN, ÉS A
STANDOMNÁL MINDIG
VALAMI IZGALMASAT
CSINÁLHATNAK, AMIT
MÁSHOL NEM.”

„A KIADÓM ABBAN
HISZ, AMIBEN ÉN IS.”

Meggyőződésünk, hogy a tudományról, a történelemről, a kultúráról és a környezetről szóló könyveink olvasása hozzájárul a jövő generációinak neveléséhez. Arra ösztönzik a gyerekeket, hogy legyenek kíváncsiak és bátrak, hogy új kalandos kirándulásokra induljanak a tudomány, a technológia, a természet vagy a mindennapi élet világába.

www.babilonkiado.hu

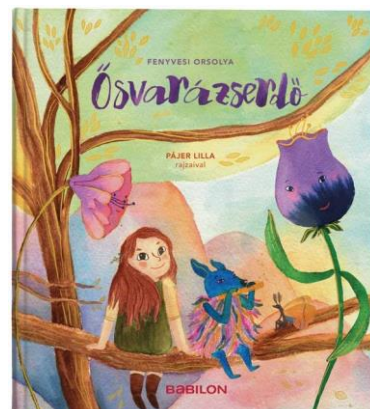
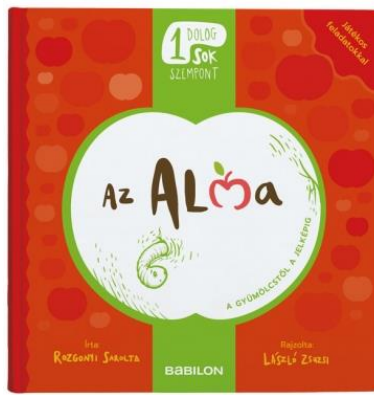
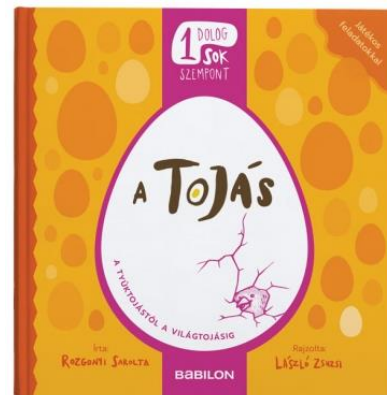
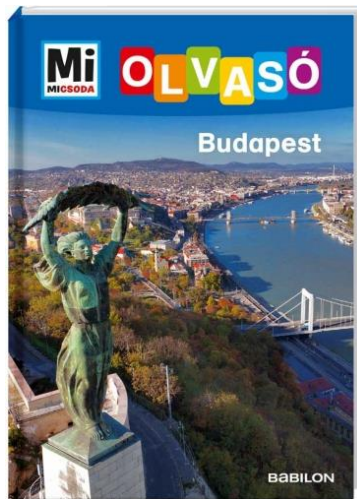

KÜLFÖLDI KÖNYVEK MAGYAR KIADÁSA

- ismeretterjesztők
- babakönyvek
- gyerekregények
- verses böngészők
- foglalkoztatók

BABILON
KÖNYVKIADÓ

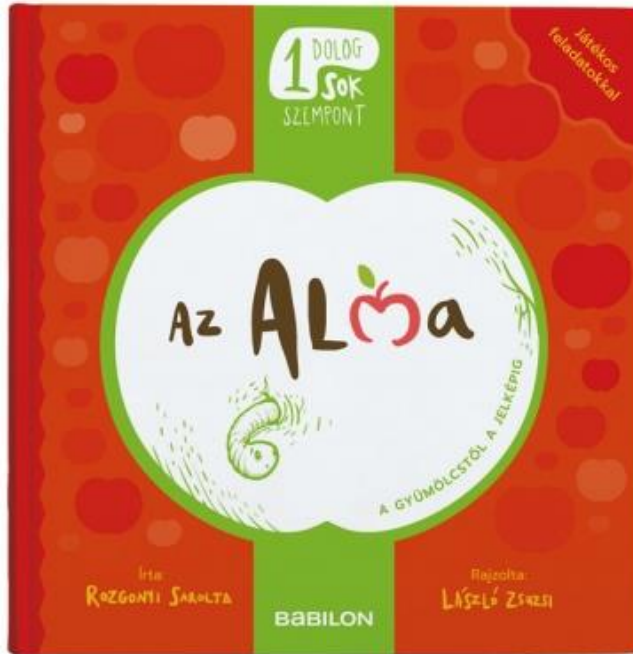
„EZEK BEN A
KÖNYVEK BEN
MIND BENNE
VAN A KEZEM.”

BABILON
KÖNYVKIADÓ

„ŐK IS HISZENEK BENNEM,
ÍGY SZÜLETHETEK MEG
EZEK A KÖNYVEIM.”

„MÁS KÖNYVEKBEN AZ
ÖTLETEIMMEL VAGYOK
BENNE.”

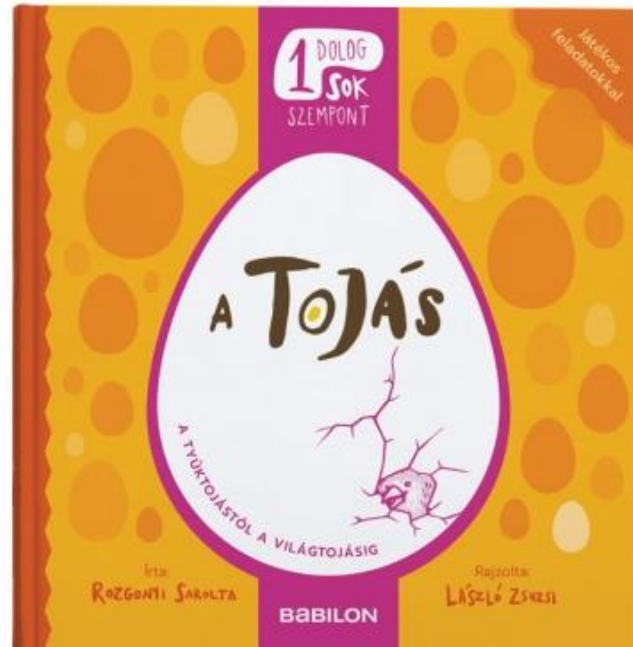

A KONCEPCIÓ

Egy dologról elmondani mindent, a természetétől kezdve a kultúrtörténeti, irodalmi, művészeti vonatkozásokig, megmutatni ezek összefüggéseit egy gondolattérképen, és a még alaposabb megismeréshez minél több játékos, kreatív feladatot kitalálni hozzá.

SOROZATCÍM

Egy dolog, sok szempont

„EGYSZER AZ EGYETEMEN EGY TÁRGYHOZ 100 FELADATOT KELLETT KITALÁLNI. NAGYON IZGALMAS KIHÍVÁS VOLT. INNEN JÖTT EZKENEK A KÖNYVEKNEK AZ ÖTLETE, AMI EGY ERDEI SÉTA KÖZBEN SZÜLETETT MEG.”

Mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás?

Ezekkel az ikonokkal találkozatsz a könyvben:

Próbáld ki!

Alkoss!

Tudj meg többet!

Tartalom

Mint két tojás **4**

Kívül-belül **6**

Keltető **8**

Csodás tojáshéj **10**

Friss, régi, záp **12**

Sülve, főve **14**

Tökéletes forma **16**

Világtojás **18**

Húsvéti tojás **20**

Hímes tojás **22**

Különleges tojások **24**

Tojásos történetek **26**

Extrák **28**

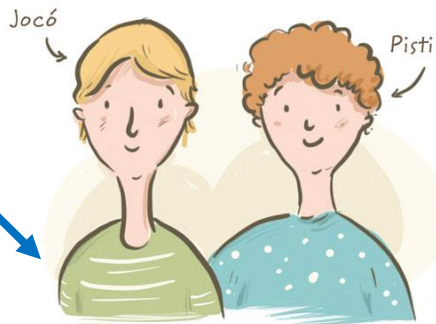
Gondolattérkép **30**

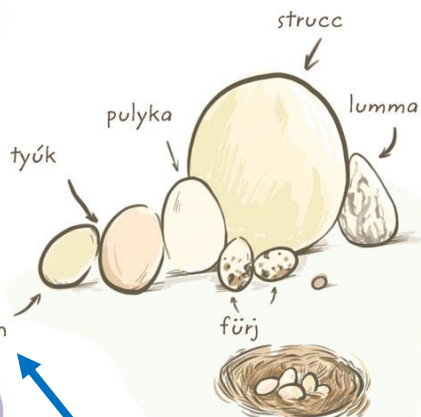
Kedves
főszereplők

Mint két tojás

Pisti és Jocó ikrek. Az ikrekre azt mondják, hogy úgy **hasonlítanak** egymásra, mint két tojás, de ők kétpetéjű ikrek, ezért nem teljesen egyformák.

És **nem** minden tojás **egyforma**. A tyúktojás más, mint a fűrjtojás, a strucctojás, a krokodiltojás, a teknőstojás, a kakukktojás vagy a rigótojása.

Csukott szemmel vegyél kézbe két tyúktojást, így hasonlítsd össze őket! Próbáld minél több dolgot megállapítani róluk! Milyen a felületük? Milyen a hőmérsékletük? Milyen a szaguk? Mekkora? Milyen nehezek? Na, egyformának érzed őket?

Feladattípusokat
jelölő ikonok

Magyarázó feliratok

Kiemelt kulcsszavak

Rövid ismeretközlő
szövegek

Humor

Részletgazdag
illusztrációk

A tyúktojások sem mind egyformák...

barna tollú
tyúk tojta

tojásmérce

fehér tollú
tyúk tojta

Menj el a piacra vagy a boltba, és nézd meg, hányféle tojást árúsítanak, és mennyibe kerül darabja! Írd be az árakat! Tedd a mérőszalaghoz a tojásokat, és mérd meg, hogy mekkorák!

Aktivitásra ösztönző feladatok

Népes rokonság

Az almafa lombhullató fa vagy cserje. A **rózsafélék** családjába tartozik. A körte, a birs, a galagonya, a japánbirs vagy a rózsza is rózsaféle, de mindegyiknek más a nemzetsége.

Magyarország leghíresebb almatermő vidéke Szabolcsban van.

Vicces, hogy az alma szó a latin nyelvben is létezik. Hallottad már az alma mater kifejezést? Nézz utána, mit jelent, és honnan ered az Alma női név?

Ha kirándulsz, sokfelé láthatsz vadkörtefát. A Pilisben vagy a Szentendre–Visegrádi-hegységben gyakori. A vadkörte t vacakornak is nevezik.

Az alma rendszertani lapja

Ország: Növények / Plantae
Törzs: Zárvatermők / Magnoliophyta
Rend: Rózsavirágúak / Rosales
Család: Rózsafélék / Rosaceae
Alcsalád: Almaformák / Maloideae
Nemzetség: Alma / Malus
Faj: Nemes alma / Malus domestica

A birsalma vagy birkörte illata finom, de nyersen nem jóízű.

A pompás japánbirs mutatós dísznövény. A tavasz beköszöntét jelzi, amikor virágot bont.

A galagonya úgy terjed, hogy az állatok magostól megeszik a termését, aztán valahol máshol az ürülékükkel együtt kipottyantják a magot.

A gránátalma csak **névrokon**.

A rózsához sokféle jelentés kapcsolódik, például a szerelem jelképe. A népköltészetben a szerelmesek rózsáznak nevezik egymást. Ékszereken, épületeken vagy a népművészetben is találkozhatok rózsadíszítéssel.

Ezekkel az ikonokkal találkozhat a könyvben:

Próbáld ki!

Alkoss!

Tudj meg többet!

Hallgasd meg Rossini Tell Vilmos című operájából a nyitány híres záró részét! Szerinted ki lehet ma hős? És mi lehetne a küldetése? Rajzold le és meséld el!

Menj ki a piacra, és nézd meg, milyen fajta almákat árulnak! Melyik mennyibe kerül? Vegyél egy párat, és hasonlítsd össze őket! Melyiknek milyen az íze – édes vagy inkább savanyú? Melyik mennyire lédús, kemény vagy kásás? Jegyezd fel a tapasztalataidat!

Képzeld el a tojáskavics életét! Találj ki egy történetet a születéséről és arról, hogy milyen utat járt be, mire Pisti és Jocó megtalálták a folyóparton!

Azt a mondást hallottad már, hogy az vagy, amit megeszel? Készíts ételbabát! Vágjál ki 2 emberfigurát kartonból, és öltöztess fel újságokból kivágott élelmiszerek képével! Az egyik figurát a kedvenc ételeiddal, a másikat egészséges ételekkel öltöztess fel! Hasonlítanak vagy különböznek?

Vizsgáld meg egy tojás héját nagyítóval! Mi mindent látsz a felszínén?

Nézz utána, hogy mikor van a tavasz napéjegyenlőség!

Csukott szemmel vegyél kézbe két tyúktojást, így hasonlítsd össze őket! Próbáld minél több dolgot megállapítani róluk! Milyen a felületük? Milyen a hőmérsékletük? Milyen a szaguk? Mekkora? Milyen nehezek? Na, egyformának érzed őket?

Keress meg a könyvtárban vagy az Interneten a meséket, és olvasd el őket!

A gége legnagyobb porcát ádámcsutkának is nevezik. Minél nagyobb, annál mélyebb valakinek a hangja. Mindenkinek van ádámcsutkája. Tapogasd ki a torkodon a tiédet!

Olvasd el a bűnbeesés történetét a Bibliában vagy egy gyerekeknek szóló feldolgozásban! Keress meg az interneten a Sixtus-kápolna freskóját, amelyet Michelangelo festett. Milyen fa szerepel rajta?

Hámzóval vagy éles késsel óvatosan hámozd le minél vékonyabban, csigavonalban egy alma héját a kocsánytól a csészelevélig. Sikerült úgy, hogy nem szakadt el a héjspirál? Tedd külön tányérra a meghámozott almát és a héját. Figyeld meg, hogy melyikkel mi történik 1, 3, 6, 12 és 24 óra alatt!

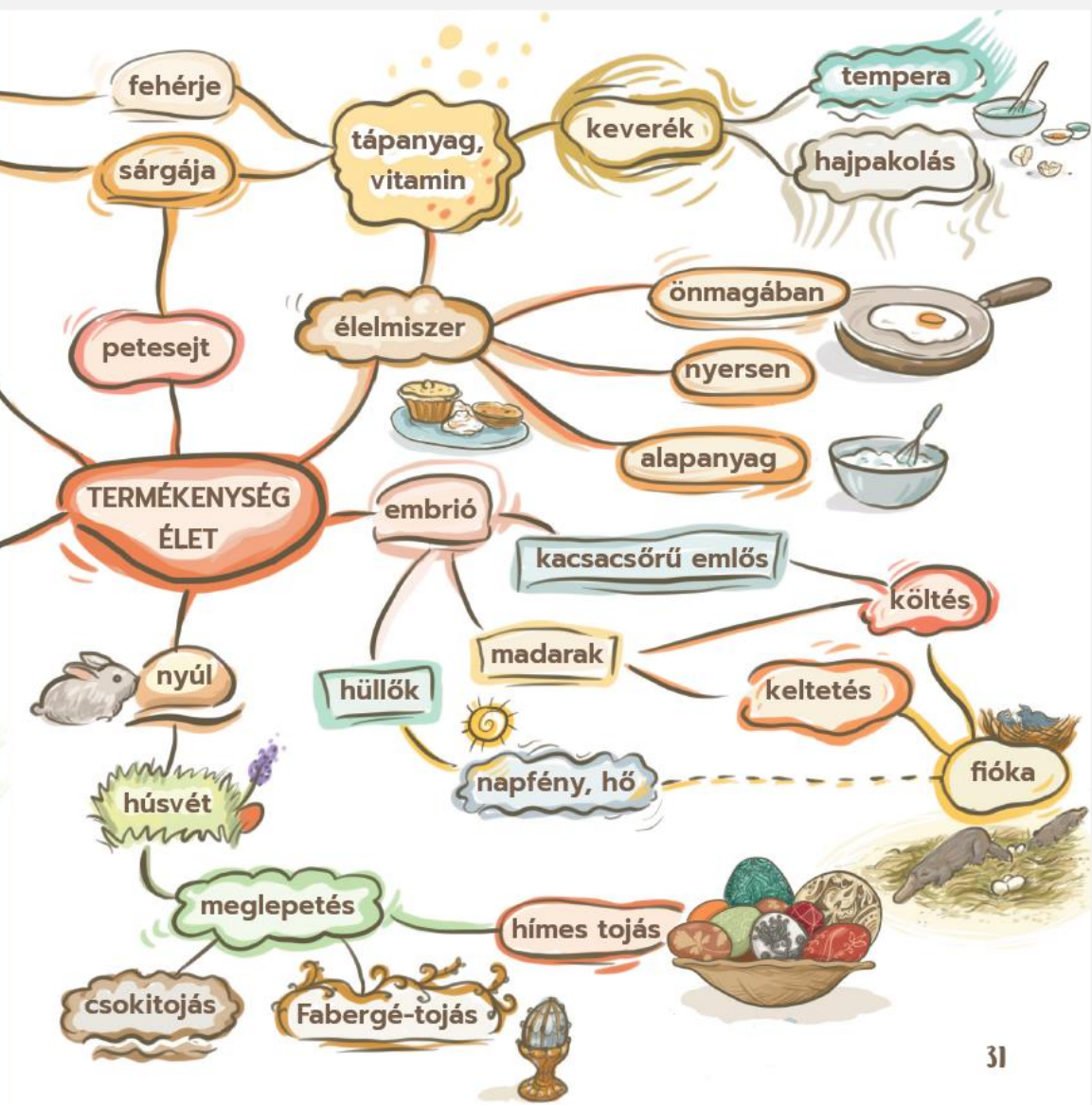
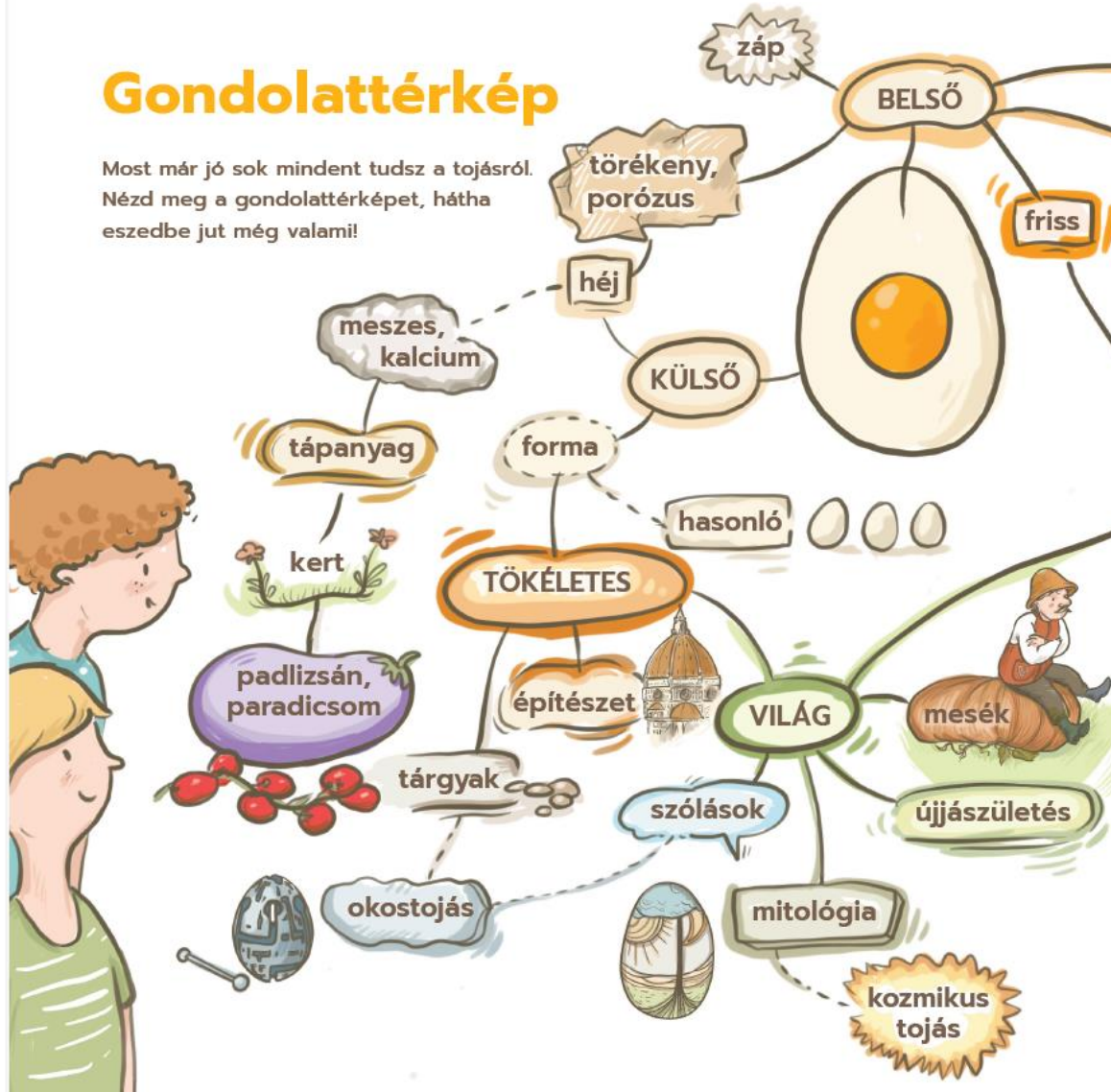
Mit jelenthetnek ezek a mondások?

Apánk evett almát, a mi fogunk vásik. Egy rohadt alma szárat is elront. Gyűjts még almás mondásokat!

Rajzold meg a családfádat, a családtagok legyenek rajta az almák! A családfa mellé megrajzolhatod a családi címert is. A címeren szereplő jelképhez kérdezd meg a nagyszüleidet, szüleidet, hogy a felmenőid közül ki mivel foglalkozott – lehet, hogy van öröklődő mesterség, szakma a családban. Vagyis nem esett messze az alma a fájától.

Gondolattérkép

Most már jó sok mindent tudsz a tojásról. Nézd meg a gondolattérképet, hátha eszedbe jut még valami!

SAJÁT FEJLESZTÉSŰ MAGYAR TARTALMAK A MI MICSODA OLVASÓ SOROZATON BELÜL

Ismeretterjesztő könyvek önálló olvasásra

Ebben segítenek:

- a nagy méretű betűk
- a rövid bekezdések
- a szövegértést fejlesztő tudáspróbák

Ajánlott célcsoport:

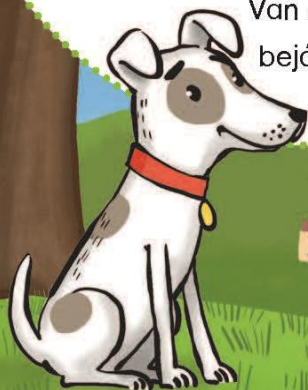
1–3. osztályos kezdő olvasók

„GYEREEKKOROM ÓTA JÁROM BUDAPESTET ÉS AZ ORSZÁGOT.”

Szia!

Mézi a nevem.
Mentett kutya vagyok,
vidékről kerültem Budapestre.
A családommal rengeteget sétálunk.
Naponta járunk az egyik pesti kiserdőbe.
De már voltam a Gellért-hegyen,
a budai várban, a Merzse-mocsárnál
és a Római-parton is. Villamosozni nagyon
szeretek, a metrón viszont kicsit félek.
Annyi jó hely van a városban!
Van kedved
bejárni velem?

Tartalom

Főváros a Duna partján	4
Tudáspróba Mézivel	23
Otthon Budapesten	24
Tudáspróba Mézivel	45
Sokarcú Budapest	46
Mondd, Mézi...	58
Mézi nagy tudáspróbája	60

Szia!

Cini vagyok, a széncinege.
Legjobban az erdőket kedvelem,
de parkokban és kertekben is
szívesen időzöm.

Az Alföldtől az Alpokaljáig
mindenhol találkozhatok velem
és a rokonaimmal.

Mi télen-nyáron itthon vagyunk.

Gyere velem, megmutatom
csodás
lakóhelyünket!

Tartalom

Változatos tájak	4
Tudáspróba Cinivel	27
Növények és állatok	28
Tudáspróba Cinivel	37
Sokszínű épített környezet	38
Tudáspróba Cinivel	49
Határtalan értékek	50
Mondd, Cini...	58
Cini nagy tudáspróbája	60

Kecskebéka

A III. kerületi Békásmegyér agyagos-pocsolyás földje régen valóságos békaparadiosom volt. Kaszásdűlő utóanevei a gabonatermesztésre emlékeztetnek.

Gül Baba utca

A II. kerületi Csatárka vagy a Törökvész elnevezése a török kort idézi. A legenda szerint a Rózsadomb Gül Baba (a rózsák atyja) török szerzetes rózsáiról kapta a nevét.

Teréz körút

A Petöfi híd a Nyugati pályaudvarig a Habsburg-család tagjainak nevét viselik a Nagykörút szakaszai: Ferenc körút, József körút, Erzsébet körút, Teréz körút.

Mindenre figyeltél?
Lássuk, mire emlékszel!

Tudáspróba Mézivel

1 Miről kapták a nevüket a középkori városkapuk?

- a) A kivezető utakról
- b) A telektulajdonosokról
- c) Nem volt nevük.

2 Melyik volt az első állandó híd a Dunán?

- a) Erzsébet híd
- b) Margit híd
- c) Lánchíd

3 Milyen mélyről tör fel a Széchenyi fürdő gyógyvize?

- a) 150 m
- b) 1240 m
- c) 500 m

Megfűtés: 1a), 2a), 3b)

Kutyával a városban

Budapesten több százezer kutya él. Fontos az írott és az íratlan szabályok betartása.

A kutya piszkot össze kell szedni! A kutya futtatóban is!

Amelyik park házirendje megengedi, ott szabadon futkoshatnak a kutyák. Máshol pórázon lehet sétáltatni őket.

Néhány plázába vagy kerthelyiségekbe is bemehetsz a kutyáddal. Feltéve, ha jólnevelt.

Mindenre
figyeltél?
Lássuk, mire
emlékszel!

Tudáspróba Cinivel

1 Melyik hazánk legmagasabb hegycsúcsa?

- a) Kékes
- b) Írott-kő
- c) Csóványos

2 Hogy nevezik az Őrség szétszórt házas településeinek részeit?

- a) Szög
- b) Szer
- c) Csücsök

3 Hogyan jött létre a Tisza-tó?

- a) Természetesen keletkezett.
- b) A Tisza egyik kanyarjának átvágásával.
- c) A Tisza felduzzasztásával mesterségesen.

Megfejtés: 1a), 2b), 3c)

27

Nagycenk

Nagycenken van gróf Széchenyi István családjának kastélya és mauzóleuma (síremléke).

Mesés helyek

Az Alpokaljának majdnem felét erdőség borítja.

A 882 méteres **Írott-kő** a Kőszegi-hegység és a Dunántúl legmagasabb pontja.

A Lővérek a középkori határvédő lövészokról kapta a nevét. Itt bejárhatod a Boszorkány tanösvényt.

Sopron a leghűségesebb város. Lakói az első világháború után népszavazással döntöttek arról, hogy továbbra is Magyarországhoz akarnak tartozni.

Írott-kő

Sopron, Hűségkapu

12

Gánt környékén a bauxittól vörös a talaj.

Gánt

A természet ereje

Az óriási felszínformáló erők sok millió éven át törték, süllyesztették, emelték a Dunántúli-középhegység rétegeit. A **Bakonyban** és a **Vértesben** kiterjedt bauxit- és barnakőszéntelepek alakultak ki.

A **Velencei-hegységben** találsz az ingóköveket. Az érdekes formájú gránittömböket a fagy, a hó, a szél formálta.

Pandúr-kő

A **Gerecsében** magas sasbérceket máshoz meg.

Az ősbödet is meglátogatom!

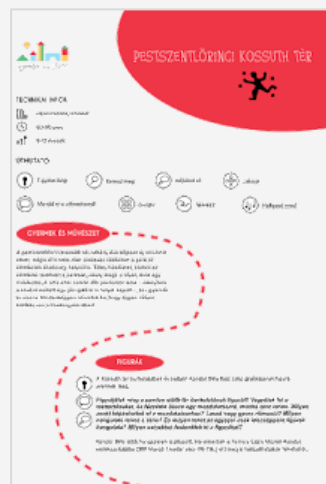
14

Álmunk egy olyan jövő,
amelyben közösen teszünk azért, hogy
lakóhelyünk szerethető legyen.

TIÉD A VÁROS KÖNYVEK

- Felfedezés
- Megismerés
- Szemléletformálás
- Kötődés
- Aktivizálás

„AKIKKEL EGYMÁSRA TALÁLTUNK”

A legnagyobb kalandok sokszor olyan helyeken történnek velünk, ahol nem is számítunk rájuk. Például az iskolába vezető úton, a szomszéd kertjében, vagy a piacon. Zizi, a sün és Kopp, a harkály együtt szeretnék felfedezni az otthonukat, Budapest XVIII. kerületét.

Egy meleg márciusi napon felébredtem a téli álmomból. Hirtelen rettentő éhséget éreztem, úgyhogy elindultam a piac felé. A Kossuth téri virágágyásban megláttam egy guszta gilisztát, és éppen be akartam kapni, amikor Kopp ott termett.

Én is épp azt a gilisztát szerettem volna bekapni. Végül elfeleztük, és együtt elmajszoltuk. Közben a naplementét néztük és elcsodálkoztunk, hogy milyen végtelenül hosszú ez az Üllői út. Meséltünk az otthonainkról, Zizi a Lakatos-lakótelepről, én a pestszentimrei Hősök tere platánfáiról, és azon is elcsodálkoztunk, hogy mekkora és milyen sokféle ez a kerület. Elhatároztuk, hogy felfedezzük! Velünk tartasz?

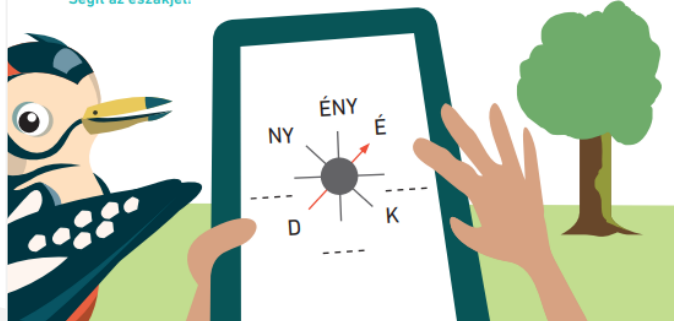
TÉRKÉPRE FEL!

Az Üllői út a belvárosból nyílegyenesen vezet ki Budapestről. Zizi és Kopp a Szarvascsárda térről figyelik, ahogy a nap az Üllői út város felőli végétől balra, a Budai-hegyek mögött lenyugszik.

✓ Tudod, melyik égtájon nyugszik le a nap?

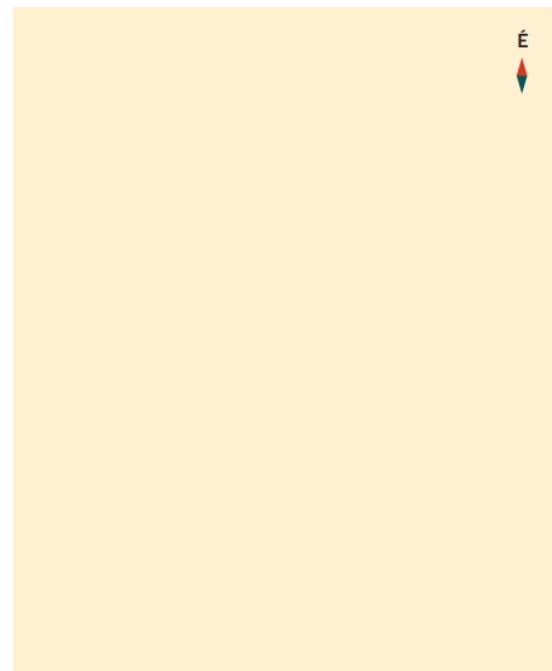

✓ Nézd meg a térképen, hogy milyen irányú az Üllői út!
Segít az északjel!

Az otthonodhoz képest melyik égtáj irányában van az iskolád, a Lőrinci Nagykönyvtár vagy a Pestszentimrei Közösségi Ház, a kedvenc játszótered és a listádon szereplő helyek?

Rajzold meg a saját kerülettérképedet! Legyenek rajta a számodra fontos és ismert helyek! Ügyelj a tájolásra, és jelöld azt is, hogyan közeledsz az egyes helyszínek között!

NYOMKERESŐ TÁRSAS

Gyere, keress velünk nyomokat a Halmierőben!

Gyűjts kavicsokat, vedd el egy dobókockát, és hívd a barátaidat! Kezdődhet a társas?

Mmm! De finom falatok akadtak fenn a koronás keresztespók hálójában!

Én is megéheztem! Abban a korhadt fatörzsben biztosan találok pár fincsi bogarat!

START

CÉL

START

Az erdőt sorompó zárja le, mert autóval nem szabad behajtani. Gyalog vagy bringával indulj útnak!

16. A feketefenyők alatt savanyú és árnyas a talaj, ezért alig van aljnövényzet, viszont sok szép tobozt találtál. Belefedkedtél a gyűjtésükbe. Egyszer kimaradsz.

16.

21. Pihenőhelyre értél. Innen mehetsz a kutyaiskola felé vagy tovább az erdei főút felé.

21.

28. Kitértél az erdei főútra. Megállsz kavicsokat gyűjteni. Lépj vissza kettőt!

28.

11. A dombhajlatban nyulak laknak, egy éppen átszalad előtted. Kicsit megijedtél. Lépj vissza egyet!

11.

25. A kutyaiskolát kerítés zárja le, menj tovább a fák közötti csapáson.

25.

32. Elértéktél a Péterhalmi úthoz. Egyik irányból sem jön autó. Lépj előre hármat!

32.

35. Ahogy átértél az úton, a homokos talajon lassabban tudsz haladni. Egyszer kimaradsz.

35.

40.

40. Az útkereszteződésnél futókkal találkozol, akik megmutatják, merre van a másik tornapálya. Dobj újra!

45.

45. Megállsz, hogy egyensúlyozz egy farönkön. Egyszer kimaradsz.

49.

49. Megérkeztél az alacscai réthez, ahol focizhattok, és piknikezhetek a barátaiddal.

6. Úgyesen végiglépkedtél az erdei tornapálya földbe vert farönkjein. Kettőt előre léphetsz.

6.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!